

Nikodemus

Nikodemus přińdže k Jezusej w nocy a rjekny jemu:

„Mištrje, my wěmy, ty sy wučer, wot Boha přišoť;
přetož nihtó njemóže znamjenja činić,
kotrež ty činiš, chibazo by Bóh z nim byť.“

Jezus wotmołwi a praji jemu: „Zawěrnje, zawěrnje, ja
praju či: Jelizo so něchtó znowa njenarodži, njemóže
Bože kralestwo wohladać.“

(Jana 3,2–3)

Nikodemus je wěriwych a basnikow přeco zaso putať. Wón bě kručje wěriwy Žid, kiž dodžeržeše zakonje, wšako słušeše do farizejskeho hibanja, kotremuž wjele zaležeše na spjelnjenju bibliskich předpismow a kaznjow. Směmy sej jeho jako jara moraliskeho čłowjeka předstajić. Nimo toho słušeše do synhedrija, štož běše wjednistwo Židow, wobstejace ze 70 muži. Měješe potajkim přehlad wo stawje nabožiny w swojim kraju. Na někajke wašnje zezna so z Jezusom a spózna, zo je Bóh z nim. W nocy jeho wopyta, zo by z nim rečať. Wot něhdže bě swěťlo z wyšiny spóznać. Z jeho słowow wušyšimy, zo ma wón Jezusa za wobnadženeho wučerja swogeho luda.

Kaž Nikodemus su mnozy myslili. Tak pisaše Gotthold Ephraim Lessing, sławny němski rozswětler a fararski syn z Kamjenca, zo widži w Jezusu toho „lěpšeho pedagogu“, kotryž přesahuje wučby Stareho zakonja. Za njeho běše Chrystus „tón přeni spuščomny, praktiski wučer wo njesmjertnosći duše“. Počas pak, pisa Lessing, tajkeho wučerja hižo njetrjebamy, hdyž smy sej mjenujcy jeho wučby přiswojili. Podobnje kaž Lessing wučese njedawno wumrěta němska teologowka Dorothee Sölle, pisajo, zo je Jezus „tón wěry wučer“, kotryž ma na wěstu chwilu wuznam za nas, tola poprawom chce so sam zbytny činić, hdyž smy my dóšli k prawemu spóznaću a nastajenju. W Nikodemusu spóznamy přenjeho ze wšitkich humanistisce zmyslenych ludži, kotřiž wěrja do Boha a so prócuja wo žiwjenje po Božich zakonjach a kotřiž připóznaja Jezusa jako wučerja čłowjestwa.

Zawěsće, Jezus je wučer čłowjestwa. Wón je lubosć wučit – kaž žadyn druhi do njeho a po nim. Lubosć k Bohu a k blišemu. Lubosć ze słowom a ze skutkom. Ale z tym njeje jeho wuznam wučerpany. Jezus je Wumóžnik, kotryž wopruje swoje žiwjenje za hrěchi čłowjestwa. Tole daloko přesahuje wšu rozswětlersku a humanistisku wučbu, kotraž wšak měni, zo njetrjeba čłowjek wumóženje, dokelž je čłowjek poprawom dobry, ale jenož přez wšelake wobstejnosće trochu nakaženy.

Jezus njewotpokaza Nikodemusa. Wón pak jemu wozjewi Božu wěrnosć wo čłowjeku. Jezusej dže wo dospołne wobnowjenje, kotrež ma so stać přez swjateho Ducha. Nikodemusej wón praji: „Jelizo so něchtó znowa njenarodži, njemóže Bože kralestwo wohladać.“ Tute znowanarodjenje mamy sej jako džiw předstajić, kotryž Bóh sam na nas wukonja. Małe džěci trjebaja swojeju staršeju, dokelž njemóžeja same wobstać. Tak tež my njemóžemy wobstać w swěće bjez Boha. Wot Božeho Ducha nowonarodženy trjeba Jezusa jako „puć a wěrnosć a žiwjenje“. Połny dowěry wón wě, zo jemu ničo njezeškodži, dokelž jeho Boža lubosć škitá.



Wuznamni wučerjo Božeho słowa – nasćěnowa mólba w ewangelskej cyrkwi w Šlute, Litawska
Foto: J. Maćij

Znowanarodženy spózname swoju małosć před Bohom a swoju winu, a wona so jemu wodawa. Nowe žiwjenje so započina.

Kak dóndžemy k znowanarodženju? Započatk je sčinjeny z křćeńcu. Wona je „kupjel znowanarodjenja a wobnowjenja w swjatym Duchu“ (Titus 3,5). Po tutym započatku trjebamy přeco zaso Bože słowo, z kotrymž přińdže swjaty Duch k nam a nas wobnowja. Znowanarodjenje njetrjeba zwjazane być z wulkimi psychiskimi dožiwjenjemi. Wone so stawa husto přez čiche wěće Božeho Ducha, kotryž kaž wětr duje, hdžež chce. Nikodemusej běše Jezus prajiť, zo „slyšiš jeho šumjenje, ale njewěš, zwotkel přichadza a hdže dže. Tak je pola kóždého, kiž je so z Ducha narodžil“. Njeh so tež nam dóstanje znowanarodjenje a wobnowjenje přez swjateho Ducha.

Jan Malink

Sofijina přenja nóc w stanje

Hnydom na spočatku prózdnin běše sej Sofija k wowce na wjesku dojecha. A dokelž staj mać a nan jej k narodninam mały stan darioj, chcyše pola wowki na zahrodze wězo w stanje přenocować – přeni raz sama w stanje. Běše tróšku rozbudžena a tuž džěše hižo zahe do swojeho borla, suny so do spanskeho měcha a chcyše hišće čitać. Tola to so jej tak prawje njeporadzi. Po někotrych stronach položi knihu nabok a poskaše na zwuki a zynki zwonka stana ...

Njewota tam sowka? A tež žaby rjechtaja w bliskim haće. Susodžic pos započa šćowkac – aah, susodka rozžohnuje runje

wopyt. Nětko je wot daloka motorske słyšeć, bliži so a so zaso wotsali. Wětřik šumi w lisće sadowcow. Čmička so a łastojčki pytaja harujo swoje hnězda w bróžni. Zwony zwonja poľnu hodžinu.

To je rjenje, Sofija myslí. Ale što je to?



Kuntwora je so w stanje zabłudžiła. Sofija zaswěći kapsnu lampu a spyta kuntwora popadnyć. Tajke zynčenje wězo nima rady.

Počasu su šumy lědma hišće słyšeć. Tu a tam něšto borbota, šukota, pišpota a šepota. Nadobo započina so krasne šćukanje. Sofija njebě do toho ženje tajki koncert słyšała, ale wědžeše, to je to soľobik, kiž spěwa jenož wječor pozdže abo w nocy.

Snadž pak je to zakuzłany princ, kiž za nju spěw k sonjenju spěwa ...

Gabriela Gruhlowa

Wuhódanje ze zašleho čista

Serbske mjeno za cyrkwinski spěw je **KĚRLUŠ**.

Pučowanje młodych serbskich swójbow

Při najrjeńšim nalětnim wjedrje zetka so njedzelu, 25. meje, črjoda serbskich swójbow na lěsnym parkowanišću blisko Splóska k zhromadnemu pućowanju na Čornobóh. Přeprošenju Serbskeho ewangelskeho towarstwa běchu sčěhowali ewangelske a katolske swójby z Hornjeje, srjedźneje a samo Delnjeje Łužicy. Po krótkej chwili běchu so džěci zeznajomili a słyšachmy je

mjez sobu w swojej maćeršćinje – hornjo- a delnoserbšćinje – bjesadować. Najwažniše wězo běše, zo namaka sebi kóžde džěćo tajki porjadny pućowanjski kij.

Po dobrej hodžince docpěchmy Hromadnik, hdžež popřachmy sebi wot džěci doľho wočakowanu přestawku. Po picknicku krosnowachu so džěci po skałach a starši wužichu přestawku k bjesadze. Za staršich z kónčin z pozhubjenym serbskim žiwjenjom běše wažne, zo móžachu swojim džěćom žiwosć našeje rěče tež w

druhich swójbach pokazać.

Pokročowachmy pućowanje, nětko běše šćežka přijomniša, wosebje za tych, kotřiž mějach naše tři džěćace wozy čišćeć. Docpěwši Čornobóh zestupachmy so k skupinskemu wobrazej; zličichmy dohromady 32 wosobow, z toho 18 džěci w starobje wot poł do třinaće lět. Wězo dachmy sebi nětko lód zesłodžeć a wužichmy skład-

nosć, sebi našu Łužicu z wěže wobhladać.

Puč wjedžeše nas dale po chłódkojtm lěsu do směra Wuježk. Wuhladawši Krygarjec domske, hdžež sydaše kofej a tykanc, běchu wobodřete kolena a čežke nohi našich džěci pozabyte. Při rozžohnowanju zrodži so myslička, zo móhlo so nalětnje pućowanje za serbske swójby klětu znowa přewjesć a tak z tradiciju stać. Wutrobny džak Krygarjec swójbje za organizowanje pućowanja a hospodliwosć pola nich na zahrodze.

Tereza Bejmakowa



Na Čornoboze bě so 32 wobdžělnikow pućowanja zestupalo k skupinskemu wobrazej. Foto: priwatne

Přestapjeny

Při čitanju rozprawy wo přenim posedženju předsydstwa noweho Serbskeho wosadneho zwjazka (hlej PB junij 2003, str. 6) je so mi podobnje zešło kaž drje tutemu wolenemu wuběrkej, kiž ma na dalje rjadować serbske ewangelske cyrkwine naležnosće. Běch runje tak njespokojny kaž tamni, kiž běchu so zešli poľni wočakowanjow, zo by so nowy serbski cyrkwinski zakon skónčnje ze žiwjenjom napjelnil. To pak njebě možno,

dokelž njeje cyrkwinski zarjad w Drježdžanach trěbne wuměnjenja dla přistajenja nuznje trěbneho młodžinskeho sobudžělaćerja stworil.

Hišće mjenje zrozumić móžu wobzamknenje samsneho zarjada, zo ma so městno Serbskeho superintendenta jeno na 6 lět wobsadzić. Wo tajkim wobmjezowanju njeje so w předpolu dotalnych jednanjow ženje rěćalo. Zwotkel so nadobo bjerje? Mamy snadž za něšto maľo lět znowa wojoować wo tute lědma přizwolene městno?

Štó potom rozsudzi wo tym, hać so městno podlěši abo nic?

W paragrafje 8 płaćaceho zakonja rěka: „Trěbne wuwjedženske postajenja k tutomu cyrkwinskemu zakonjej schwali krajnocyrkwinski zarjad po sľuchanju Serbskeho wosadneho zwjazka.“ Po zdaću je so tu to nawopačne stało. We wšěch časach je było nadobne znamjo křesćanskeje zhromadnosće, hdyž sylny stabšemmu pomha.

Arnošt Grofa

Zapokazanje fararja Jana Malinka za Serbskeho superintendenta

Njedzela Exaudi, 1. junija 2003, bě za ewangelskich Serbow a za Michałsku wosadu w Budyšinje wažny dzeń. Na njej so zapokaza dotalny farar Pětrскеje wosady w Budyšinje Jan Malink jako Serbski superintendent a druhi farar Michałskeje wosady. Z tym so skónči wot haperleje 2002 trajaca wakanca tuteju městnow, kotraž bě z wotchadom Serbskeho superintendenta Siegfrieda Alberta na wuměnk nastala.

Zapokazanske kemše

Zapokazanje noweho Serbskeho superintendenta sta so na swjedženskich kemšach popołdnu w 14.00 hodź. w Michałskej cyrkwi. Wjele wosadnych a Serbow ewangelskeho a katolskeho wěrywuznaća běše zdaleka a zbliska na tutón swjedžen přichwatało, tak zo bě cyrkwe hač na poslednje městno wobsadźena. Wjac hač dźesać duchownych z Berlina, Wittenberga a z lužiskich ewangelskich a katolskich wosadow kaž tež wjacori statni a stronscy zastojnicy a nawodža serbskich towarstwow běchu mjez kemšerjemi. Božu službu wobrubichu dujerjo Michałskeje wosady.

Pod zwonjenjom zwonow přewodžeše dołhi rjad zastojnikow Jana Malinka do cyrkwe: cyrkwinske předstejičerstwo Michałskeje wosady, za nim sobustawy Serbskeho wosadneho zwjazka a naposledk 17 duchownych – mjez nimi wyši krajnocyrkwinski rada Harald Bretschneider z Drježdźan, wyši konsistorialny rada dr. Hans-Jochen Kühne ze Zhorjelca, Budyski superintendent Reinhard Pappai, Serbski superintendent n. w. Siegfried Albert a katolskaj fararjej dr. Rudolf Kilank z Wotrowa a Wito Scapan z Budyšina.

Zapokazanje nawjedowaše H. Bretschneider, jemu asistěrowaštaj farar Michałskeje wosady Joachim Butter w něm-



Wyši krajnocyrkwinski rada Harald Bretschneider (srjedža) a jeho asistentaj farar dr. Jens Buliš (nalěwo) a Michałski farar Joachim Butter požohnowachu noweho Serbskeho superintendenta.

skej a farar dr. Jens Buliš z Póckowow w serbskej rěči. Knjez cyrkwinski hamtski rada Thomas Schlichting předčita powołanske wopismo sakskeho biskopa a krajnocyrkwinskeho zarjada. Asistentaj přednješeštaj najprjedy serbsce, potom němsce žiwjenjoběh fararja Malinka, napisany wot njeho sameho (hlej wosebity kašćik). ⇨

Serbskemu superintendentej Janej Malinkej

jeniće wěrnosć
z božeho słowa
pokoja nas
z hłosom miłosće
płodzi prawdy
rune puće
lubuje

naša wěra žohnuje
exaudi njedzela
superintendenta serbskeho
za ewangelsku lužicu
farar w hrodžišću
w budyšinje wožiwi
boži dom tuchorski
swěru služil je
pětrскеj wosadze

džens wozjewja poselstwo
w michałskej
pruhi wěry wusyła
serbske a němske a ekumeniske
spóznaće modli duchowne
zo dokonjane
znowa wužadanje
swětło wěrnosće
tóncuje

Měrana Cušcyna



Swjatočny akt zapokazanja we wołtarnišću Michałskeje cyrkwe. Dohromady na 30 duchownych bě so w Božim domje zhromadźilo k tutomu wažnemu podawkej za ewangelskich Serbow.

W swojej narěči pokaza H. Bretschneider na dołhi puć wot rozžohnowanja superintendenta Alberta hač k zapokazanju jeho naslědnika. Tutón čas – tak wón wuwjedže – bě třebny byt, zo by so namakalo rozrisanje za zastojnstwo Serbskeho superintendenta, kiž wotpowěduje džensnišemu položenu ewangelskich Serbow. W tutym času dórdže k wšelakim zranjenjam na bokomaj cyrkwinskeje wyšnosće a Serbow,

chu swěrnj byli.“ Serbski superintendent ma być hospodar Božich potajnstwow mjez Serbami a za to so wot njeho ničo dale nježada, hač zo je swěrnj. Swěrnj być pak rěka: skutkować a džělać w dowěrje na Boha Knjeza. Při tym dopomni na serbskich duchownych, kiž su po reformaciji bibliju přeložili a tak serbsku rěč do cyrkwy njesli, a na swěrne skutkowanje předchadnika, sup. Alberta, w Serbach.

Žiwjenjeběh Jana Malinka

Spisany wot njeho sameho a předneseny na zapokazanskich kemšach

30. julija 1956 narodžich so jako třeće džěčo Pětra Malinka, fararskeho syna z Łaza, a Katy rodzeneje Cyžec, wučerskeje džowki z Bačonja. Z pjeć sotrami a z bratrom wotrosčech w Budyšinje. Mojej staršej džělaštaj najprjedy jako wučerjej, pozdžišo we wšelakich serbskich institucijach. Z lěta 1963 wopytach Serbsku zakładnu šulu w Budyšinje a z lěta 1971 Serbsku rozšěrjenu wyšu šulu w Małym Wjelkowje a w Budyšinje. Po zloženu maturoy w lěće 1975 studowach teologiju w Naumburgu, Lipsku a Berlinje. Tehdy zeznach Trudlu rodž. Grofic z Chasowa, kotraž studowaše zubnu medicinu w Lipsku. 1979 zmandželichmoj so w Njeswačidle. Po zakončenju teologiskeho studija 1981 džělach poł lěta jako betonownik w Budyskej platowni. Wot nazymy 1981 běch wikar w Pětrскеj wosadže w Budyšinje. W tym času přečehnjechmoj na faru do Hrodžišća, hdžež namakachmoj za sebje a za naju pjeć džěči na 13 lět nowu domiznu. 1980 bě so namaj Marko narodžit, 1981 Madlena, 1982 Lubina, 1983 Jadwiga a 1989 Jurij. Moja mandželska spuści swoje džěto jako zubna lěkarka swójby a džěči dla. 1982 so mi zmóžni dwaj semestraj studować na Komenskeho fakulće w Praze. Po swojej ordinaciji 1983 w Hrodžišću skutkowach tam jako farar hač do lěta 1994. Přidatnje přewzach wšelake nadawki při duchownym zastaranju ewangelskich Serbow. W přewrótowym času běch na wšelakich městnach při noworjadowanju zjawneho žiwjenja wobdžěleny, wosebje na serbskim polu. Po tym zo běchu džěči trochu wotrostli, džělaše moja žona jako publicistka na polu serbskich kulturnych a cyrkwinskih stawiznow. 1994 powołach so jako farar do Pětrскеj wosady w Budyšinje, hdžež nimale džewjeć lět skutkowach. Z džensnišim 1. junijom 2003 započina so moja služba jako Serbski superintendent a farar Michałskeje wosady. K temu daj Bóh zbožo a žohnowanje.

kiž pak so stachu bjez wotpohlada. Bibliski zakład jeho narěče bě tekst z 1. lista na Korintiskich: „Za to měj nas kóždy: za Chrystusowych služownikow a hospodarjow na Božich potajnstwach. Ničo wjace pak so wot hospodarjow nježada hač jeno, zo by-

Sobustawy Michałskeho cyrkwinskeho předstejičerstwa a Serbskeho wosadneho zwjazka buchu nětk prašani, hač přihłosuja powołanju fararja Jana Malinka za wosadneho fararja Michałskeje wosady a za Serbskeho superintendenta. Wobaj gremi-



Połnje wobsadžena Michałska cyrkej na zapokazanskich kemšach – w přednich rynch sobustawy Serbskeho wosadneho zwjazka



Po zapokazanju měješe superintendent Malink swoje nastupne předrowanje.

jej to wobkrućištej, prajo: „Haj, z Božej pomocu.“ Tuž žohnowaše H. Bretschneider pod zwonjenjom zwonow fararja Malinka za Serbskeho superintendenta a Michałskeho fararja. Tež sup. Pappai a fararjej Butter a dr. Buliš před wołtarjom klečaceho Serbskeho superintendenta požohnowachu. H. Bretschneider poda sup. Malinkej ruku a předstaji jeho wosadže. Zhromadženych pak napominaše, zo bychu sej službu Serbskeho superintendenta a wosadneho fararja česćili a so za njeho modlili.

Sčěhowaše předrowanje sup. Malinka na zakładže scěnja tuteje njedzele, kiž steji pola Jana na 15. a 16. stawje. W swojim předrowanju pokaza na třeje:

1. Bóh sćele nam swjeho Ducha, Duča wěrnosće. Wón rozswětli naš rozum, tak zo móžemy woprawdžitosć tak widjeć, kaž so wona nam džensa w našim kraju, w našej cyrkwi a w našim serbskim žiwjenju pokazuje. Wjacorych wěrnosćow njeje.

2. Duch wěrnosće rěči k nam přez Bože słowo. Tak kaž su fararjo Frencl, Šěrach, Zejler, Imiš abo tež předchadnicy w zastojnstwje superintendenta Mjerwa, Wirth a Albert skutkowali, tak chce tež předar jich džěto pokročować a Bože słowo w serbskej rěči připowědać.

3. Bože słowo so wozjewja wot swědkow – powołanych služownikow Božeho słowa. Tu pokaza předar na serbskeho swědka, Michałskeho fararja Kaplerja, kiž měješe pod njekřescanskim duchom nacionalsocialistow čerpieć. Tehdomniši zahubny duch njeje časy přetrať, Boži duch pak je wobstajny.

Kemše zawostajichu jara dostajny a swjedženski začisć. Mócnje klinčachu kěrluš, zhromadnje w serbskej a němskej rěči, po Božim domje. ⇨

Postrowna hodžina

Po kemšach běchu žony Michalskeje wosady tykanc a kofej na farskej zahrodže při měščanskej muri pripravowali. Při rjanym stónčnym wjedrje so tam něhdže 120 ludži k postrownej hodžiny zhromadži.

Dr. H.-J. Kühne ze Zhorjelskeje cyrkwe prošeše Serbskeho superintendenta, zo by pomhał skrućić serbskosć we wosadach srjedźneje Łužicy. Ze Slepoho běchu přijěli farskej mandželskaj Menzelec, wosadnej w Slepjanskej drasće a synodala Manfred Hermaš. Z wutrobitymi słowami přepoda wón kwětki a swěčku, wudebjenu wot fararki Menzel z křesćanskimi symbolemi w serbskich barbach a z napismom „Džiće w měrje Knjeza“. W mjenje serbskich křesćanow Delnjeje Łužicy přednjese postrow farar Hans-Christoph Schütt z Dešna.

Hósć z Čěskeje, farar Pavel Kučera z Aša, posrědkowaše postrow Čěskobratskeje ewangelskeje cyrkwe a spomni na to, zo bě sup. Malinka hižo před 20 lětami jako studenta na Komenskeho fakulće w Praze zeznał. Boha prošeše, zo by Serbstwo zachował hač do skónčjenja časow. Tehorunja z Čěskeje bě farar Miroslav Hloušek pósłał list z postrowom čěskeho distrikta Ochranskeje bratskeje jednoty, kotryž so zhromadženym předčita. ⇨



Duchowni, cyrkwinske předstejlerstwo Michalskeje wosady a člonajo Serbskeho wosadneho zwjazka po kemšach na schodach Serbskeho kěrchow

Wukrajne postrowy Serbskemu superintendentej

Čěsceny knježe superintendente Malinko,

k Wašemu dnjej zapokazanja jako superintendent přeju Wam Bože wjedženje a žohnowanje.

Knjez cyrkwe, kiž je Was powolał, je swěrný: Won budže so starać, zo móžeće swoju službu z Božej mocu wukonjeć.

Modlu so za Was.

Z přečelnymi postrowami

Andrzej Dębski, farar Ewangelsko-Augsburgskeje wosady w Żarach
Żary, 29. meje 2003

Knjez, naš Bóh, nachili našu wutrobu k sebi,
zo bychmy po wšitkich jeho pućach chodžili.

(1. kral. 8,58)

Waženy bratře superintendente, luby Jano,

prijimaš powołanje ze swojimi najbližimi w swojbe a cyrkwi – přeje my Tebi kaž tež wam wšěm a sebi, zo by tute słowo Swjateho pisma bylo za nas wšěch wěstota, kotraž pohonjuje a troštjuje.

Twoji Strádalecy z Očelic

Očelice, 27. meje 2003

Lubemu bratřej fararjej a superintendentej Janej Malinkej

postrow ze zapadnych Čech do Hornjeje Łužicy z přećom Božeho žohnowanja a Božeho hnadneho wjedženja w službe Serbskeho superintendenta a z krutej wěstotu, zo je Bohu Knjezej jara lubo, hdyž slyši chwalbu swojeho mjena tež z ertow wěriwych z małych narodow.

W swojim mjenje a w mjenje
Čěskobratskeje ewangelskeje cyrkwe
w lubosći Chrystusa

Pavel Kučera, farar w Ašu

Aš, 1. junija 2003

Lubi serbscy přećeljo!

Džakujemoj so za lube přeprošenje k džensnišemu wulce wuznamnemu dnjej. Bohužel njemóžemoj dla pokročowaneje staroby być mjez wami a so radować nad nowymi možnosćemi, kotřež su so wam dostali z Božej miłosće, hdyž so zapokaza do zastojnstwa nowy Serbski superintendent a farar Michalskeje wosady bratr Jan Malink. Spominamoj na was w tutej chwili a strowimoj wšitkich ze słowom našeho Knjeza a Wumóžnika: „Měr budž z wami!“ (Jana 20,19). Posrědkuju tež postrow čěskeho distrikta Ochranskeje bratskeje jednoty.

Bratřej Malinkej přejejoj wjele Božeho žohnowanja, hódne wuspěchi a moc w serbskej winicy Knjeza, zo by byl z dostojnym naslědnikom superintendentow Mjerwy, Wirtha a Alberta.

Wašej Miroslav a Bronislava Hloušek

Mírova pod Kozákovem, 20. meje 2003

Luby knježe superintendente,

k Wašemu zapokazanju jako Serbski superintendent a farar Michalskeje wosady přeju Wam Bože žohnowanje a lubosć sotrow a bratrow we wosadže. Wěrju, zo naš knjez Jezus Chrystus budže tež přez Wašu službu dale mjez serbskimi ewangelskimi skutkować.

Wěm, zo njeběchu jednanja z cyrkwinskimi zarjadami stajnje lochke, tola so wjeselu, zo maja Serbja zaso swojeho superintendenta.

Wjeselu so, zo so tež jónu do Serbow na kemše podam. Posledni raz sym slyšať serbske přědowanje z erta Wašeho předchadnika superintendenta Alberta, jako běše z busom w čěskim Železnym Brodže. W swojim džěćatstwe sym husćišo nanowe domjace serbske kemše slyšať hač čěske w cyrkwi, kotraž běše za nas daloka. Čim bóle mi pobrachuja. Potajkim myslu, zo rozumju, kak je za Serbow Waše džěto wažne. Zawěsće nic jenož za ewangelskich.

Z wutrobnym postrowom Waš **Hanuš Härtel**

Praha, 9. junija 2003

Jako předsyda Towarstwa Cyrila a Metoda přednjese farar Ščěpan Delan z Radworja postrowy katolskich Serbow. Pokazuju na Móst měra rozloží wón nadawk Serbskeho superintendenta, kiž měl mosty twarić mjez wšelakimi ludźimi a wěriwymi. Słyšachmy dale postrowy fararja Šćapana, duchowneho susodnjeje katolskeje wosady swj. Pětra w Budyšinje, sup. Pappaia a fararja Gerda Freya z Huski.

Dr. Gerhard Herrmann z Rakec, město- předsyda Serbskeho wosadneho zwjazka, pokaza w swojej narěči na njelochke jednanja wokoło nowowobsadźenja zastojnstwa Serbskeho superintendenta a na dalše wotewrjene prašenja, kiž změje wosadny zwjazk zhromadnje ze Serbskim superintendentom wobjednawać. Farar Butter přednjese postrow Michałskeje wosady a zwurazni wjeselo, zo je so nětk čas wa-

kancy skónčił. Słyšachmy postrow wyšeho měšćanosty města Budyšina Christiana Schramma, kiž bě w swojim času jako dia- kon Pětrskeje wosady nawjedował Młodu wosadu, kotrež bě tež Jan Malink přisłušał. Wjesnjanosta Joachim Hantuš z Poršic postrowi w mjenje Kubšičanskeje gmejny a wupřa serbskemu dušepastyrej prawje wulke stadło, wo kotrež měl so starać.

Sup. n. w. Albert přeješe swojemu nasledniku Bože žohnowanje w serbskej služ- bje. Wón pokaza na zajimawy fakt, zo bě Michałska wosada 1831 wotedała serbskeho duchowneho Handrija Lubjenskeho na Pětrsku wosadu, nětko w léce 2003 wróci Pětrska wosada Michałskej serbskeho fararja.

Za Domowinu, Zwjazk Łužiskich Serbow, rěčeše jeje předsyda bratr Jan Nuk, pokazuju na wuznam duchownych nawodow za zdźerženje serbskeho luda. Wučer n. w. Manfred Polak z Běłeho Chołmca přednjese postrow Łazowskeho towarstwa Zejlerja a Smolerja a wupraji přeće, zo by Serbski superintendent tež dale we Łazowskej wosadze serbsku službu wukonjał. Knjz Měto Pernak z Berlina postrowi w mjenje delnjoserbskeje Mašicy Serbskeje

a wuzběhny džensniši džen jako dobyće Serbow. Knjeni Helga Schwarz jako zastupjerka załožby Tuchorskeje cyrkwy w Budyšinje džakowaše so sup. Malinke za jeho doholětné prócowanja wo wobnowjenje Tuchorskeje cyrkwy. Załožba bě tehoda sup. Malinka za swjeho čestneho sobustawa pomjenowała. Postrowy Drježdžanskich Serbow posředkowaše Handrij Sembdner. Knjz Měrcin Wirth porěča w mjenje předsydstwa Serbskeho ewangelskeho towarstwa, kotrež chce tež w přichodže dźiwać na dobre zhromadne dźěło ze Serbskim superintendentom.

Na kóncu postrowneje hodźiny džakowaše so sup. Malink za wšitke dobre přeća, wurazy přichilnosće a dowěry kaž tež za kwětki a dary. Z Božej pomocu chce spytać přednesene přeća a wočakowanja spjelnić. Zdobom džakowaše so wšitkim pomocnikam rjaneho a poradženeho swjedenja swjeho zapokazanja.

Njedžela Exaudi lěta 2003 – ewangelskim Serbam, kiž swjećachu powołanje swjeho štwórteho Serbskeho superintendenta, wostanje wona w dobrym pomjatkju.

Měrcin Wirth

Džak

Z wulkej džakownosću spominam na njedželu Exaudi, hdyž so zapokazach jako Serbski superintendent a farar Michałskeje wosady w Budyšinje. Swjatočne kemše kaž tež wutrobita postrowna hodžina wostanu mi w pomjatkju jako pozbudžowanje do dalšeho dźěła. Džakuju so wosadnym, duchownym a zastupjerjam zjawneho žiwjenja, kiž su so na zapokazanju wobdžělili, kotřiž su w modlitwje prosyli wo móc do njelochkeho zastojnstwa a kiž počesćichu mje ze swojim zbožopřećom, z kwětkami a tamnymi darimi. Wutrobný džak tež wšěm, kiž su w pozadku k poradženju tohole dnja přinošowali. Na tutej njedželi smědžachmy w dobrej zhromadnosći dožiwić, kak wažne je zastojnstwo Serbskeho superintendenta za duchowne a narodne žiwjenje w Serbach.

Zaplać Bóh tež wšitkim, kotřiž su so w zašlym léce zasadžili za nowe zakonske rjadowanje serbskeho ewangelskeho žiwjenja, wosebje čtonam Serbskeho wosadneho zwjazka a Serbskemu ewangelskemu towarstwu.

Bóh tón Knjz njech žohnuje wšo dalše dźěło, kiž so stanje Bohu k česći a Serbam k spomóženju.

Serbski superintendent
Jan Malink



Dobra serbska zhromadnosć knježeše na postrownej hodžiny w rjanej zahrodze při Michałskej farje.

Fota: J. Maćij



Drjewjana taflička w podobje wotewrjeneje knihi

Foto: A. Pawlikowa

Žadnostka Serbskemu muzejej darjena

Z džakownosću přijimachu sobudželačerjo Budyskeho Serbskeho muzeja w zašlych měsacach zaso rjad nowych eksponatow. Mjez daricělemi bě Helmut Gros z Džěžnik, kotryž přepoda muzejej mjez druhim kmótriske listy zesrjedž 19. lětsotka, wšelake historiske šulske wěcy kaž tež žadnostku – z drjewa wurězbarjenu tafličku w podobje wotewrjeneje knihi z wudypanym pobožnym hrónčkom, kiž pochadza něhdze z 1. połojcy 19. lětsotka. Tafličku bě

pola sebjeho na łubi namakał; njeje bohužel znate, za čo je so wužiwała. Jenož hozdžiki na zadnjeje stronje pokazuja na to, zo bě něhdze přibita. Po wšěm zdaću jedna so tu wo serbsku narownu taflu, čiba wo móhlo to tež wosebity přiklad domjaceje wozdoby być, kiž domjacej nutnosći slůžeše.

Štůž móht k tutej tafličce pokiw dać, njech přizjewi so prošu w Serbskim muzeju, tel. 0 35 91 / 4 24 03.

A. Pawlikowa

Poršicy a Budyšink – hosćičelej 57. serbskeho cyrkwinskeho dnja

Poršicy a Budyšink stej wot lěta 1927 jako sotrowskej wosadze wusko zwjazanej. Budyšinska wosada, přez lětstotki znata jako chuda, wobsedzi jenož 8 hektarow. Jej přisłušatej wsy Budyšink a Přiwčicy. Džensa ma 335 wosadnych. Wobchowal je sej Budyšink hač do džzensnišeho samostatne hospodarjenje, kotrež pak so wot Poršic sobu rjaduje. To sylni po mojim zdaću swójsku zamołwitosć za Boži dom z lěta 1675, kěrchow a staru faru.

Poprawom chcychmy hosći k zahajenju cyrkwinskeho dnja witać z połnym zwonjenjom. Z časa 2. swětoweje wójny mamy jenož dwaj zwonaj. Kaž to tak je: Štóž chce twarić, dyrbi najprjedy přewynić zadžewki běrokratije. Potom ma tež pomnikoškit wažne słowo při wšěch rozsudach sobu rěčeć a skónčnje dže wo lube pjenjezy. Hdyž wosada wjele woprjuje, potom zwjedže třecinu twarskich koštow sama. Třecha wěže, zwonowy stoł, wulki zwón a cyła wonkowna fasada maja so wobnowić. Tajka drohoćinka kaž naša cyrkej z originalnym wuhotowanjom z časa swojeho natwara njesmě rozpadawać.

Naša wulka sotra Poršicy ma 950 wo-



W Budyšinskej cyrkwi so sobotu, 5. julija, lětuši serbski cyrkwinski džen zahaji.

Foto: T. Malinkowa

sadnych. Jej přisłuša wosom wsow, najzdaleniša su Kubšicy. Přez lětanišo je wosada kaž dželena, južne wsy maja daloki wokołopuč do Poršic. Kubšičenjo su sej natwarili kapačku na swojim tohorunja nowozatoženym kěrchowje. Jónu wob mäsac swjeći so tu Boža služba.

W přirunanju z Budyšinkom je Poršiska wosada kusk zamožičiša. Wona wobsedzi 40 hektarow a wsy maja burski charakter. Ryčerkuble w Poršicach a Krakecach nje stej wulkej bytoj. Burja z Kumšic, Konjec, Bošec a Kubšic tworjachu kruty rjap wosady.

Serbskosć je w tychle burskich wsach dlěje přežiwiła hač w Budyšinku a Přiwčicach. Na našimaj ryčerkubtomaj je wjele čekancow namakało nowu domiznu. Tak je tu přez wjac hač połsta lět skutkowała asimilacija, po kotrež njeje wjele zwostało wot serbskich korjenjow.

Poršiska wosada pohosći třeci króć serbski cyrkwinski džen. Zahajenje 5. julija w Budyšinskej cyrkwi a swjedženske kemše njedzela w Poršicach stej tež wjerškaj w zhromadnym džele wobeju wosadow. Wšako chćetej dobrej hosćičelej być a wjele hosći witać.

Kurt Latka

Nowa cejdejka wo Serbach z Texasa

Spočatk junija su do wšelakich domow we Łužicy došli pakćiki z Texasa z nowej CD, kiž je lětsa wokoło jutrow wudała tamniše serbske towarstwo. Trojrečny – jendželski, němski a serbski – titul cejdejki lubi zajimawy program: „Wot serbsčiny k němčinje k jendželsčinje – Wulět do kultury, stawiznow a rěče Serbow“. Něšto wjac hač 70 mjeńšin trjebaš, zo by so na tutón wulět podať, a dyrbiš znajmjeńša trochu jendželsce móc, zo móht wobšěrny džěl rěčanych tekstow zrozumić.

Po efektnym zawodze z „Wichorami časa“, kiž zbudzi wćipnosć na potajnstwa, kiž chce cejdejka wotkryć, scěhuje Wótčenaš w jendželskej, němскеj a serbskej rěči. W prawym slědže wot přitomnosće do zašłosće so tu připoslucharje hnydom wuwědomjeja dwoje rěčne změny, kiž su Serbja w Americe w běhu zašleho połdra lětstotka přešli. Na wotměnjawje wašnje so potom ze (zwjetša jendželskim) słowom a (zwjetša serbskej) hudźbu wšelake temy wobjednawaja. Wujasni so, što je serbska rěč, předstaja so stawizny Serbow we Łužicy, rysuje so wupućowanje do Texasa, spomni so na fararja Jana Kiliana jako kěrlušerja a na hajenje serbskeju naložkow (ptači kwas a chodženje po jutrownu wodu) w Texasu. Nazornje rysujetej so rěčne změny najprjedy germanizowanja a potom anglizowanja wupućowaných Serbow, a to nic jenož w Texasu, ale tež we wšěch tamnych krajach, hdžež su sej w 19. lětstotku nowu domiznu namakali. Wosebity wotrězk je

wěnowany žiwjenju a basnistwu fararja Mata Kosyka. Naposledk rozloža so hišće džzensniše prócowanja Serbow we Łužicy wo zdžerženje swojeje rěče a Serbow w Texasu wo wuwědomjenje swojeho pochada a hajenje kulturneho namrěwstwa.

W hudźbnym džělu su zwjetša slyšec spěwy chóra Meja z lońšeho wustupa na serbskim swjedženju w Serbinje. Tež trochu dohlada do hudźbných tradicijow twardskich Serbow so skići z piščelowym přewodom kěrlušow po „němskim“ a „serbskim“ wašnjom (z čimž měli so serbscy hudźbnicy raz bliže zaběrać!), z němским kěrlušom Serbinskeje wosady a serbskim spěwanjom fararja n. w. Elmera Hohle.

Za serbskeho slucharja we Łužicy stej wosebje zajimawej dopomnje, wo kotrymajž powěda farar Hohle. Přenja rozprawja wo fararju, kiž je něhdy we Warda, susodnejskej wsy Serbina, měł serbski pohrjeb a kiž je, dokelž njeje rěč dosć derje wobknežil, rjekł město „To čělo ...“ – „To čělo chcemy pohrjebać“. Zajimawe na tym je, zo je samsna stawizna tež ze wšelakich wosadow Łužicy (na př. ze Slepoho a Łaza) znata. Druha dopomnječka počahuje so na serbske spěwanje. Nan fararja Hohle bě jemu něhdy prajil, zo je spěwanje kěrlušow w jendželskej rěči drje rjane, rjeńše pak w němскеj a najrjeńše w serbskej rěči. Čim starsi farar Hohle bywa, čim bóle rozumi wón tele nanowe słowa. Serbske spěwanje je za njeho „majestetiske“. Tuž žortnje měni, zo budže něhdy we wěčnosći

njebjeski chór dirigować Johann Sebastian Bach, spěwać pak budu wšitycy serbsce!

Cejdejka je so wudała wot a za potomnikow Serbow w Americe. Zrodził je ju wot ideje hač k praktiskemu wuwjedženju člon tamnišeho serbskeho towarstwa George Boerger. Z wutrajnosću idealista je zwjedł wšelakich rěčnikow z Ameriki (G. Boyce, K. Gronberg, P. Hartfield, E. Hohle, G. Nielsen, D. Zersen) a z Łužicy (J. Koch, J. Malink, T. Malinkowa) a jich přinoški skowať do cyłka. Zhotowjenje CD su ze šćedriwymy darami zmōžnili třo člonoj texaskeho serbskeho towarstwa a towarstwo same. Njeh wulka próca, kiž w tutym wudaću tči, njese bohate plody – w Americe, we Łužicy a snadž hišće w druhich kóncach swěta. **T.M.**



Wobalka cejdejki ze serbskim dudakom

Začišće z přěneho Ekumeniskeho cyrkwinskeho dnja w Berlinje

„Budźće ze žohnowanjom“ – tak rěkaše hesło přěneho Ekumeniskeho cyrkwinskeho dnja, kotryž so wot srjedy, 28. meje, do njedźele, 1. junija, w Berlinje wotmě. Wjele je so w nowinach, časopisach a telewiziji wo tym rozprawjało, wosebje wšak wo wurjadnych podawkach, kaž wo zhromadnym Božim wotkazanju, wo narěči kancle- ra Schrödera abo wulkich zakónčacych kemšach njedźelu dopođnja.

Cyrkwinski dzeń pak njewobsteješe jenož z tutej wulkich podawkow, ale z nje- ličomnych wjetšich a mjenšich zarjadowa- njow, kotrež wotměwachu so rozbrojene po cylej stolicy. Kaž so mi zdaše, bě so tuta za čas cyrkwinskeho dnja přeměniła do wulkeho mrowišća. Wšudže so mjerwjše z cyrkwiskim žiwjenjom. Pisane rubiška wobdźělnikow cyrkwinskeho dnja sy samo

ska Meja. Dalša nowostka bě, zo sej Serbja zhromadnje jako ekumeniska skupina so- botu z busom z Łužicy do Berlina doje- džechu, zo bychu wšelake zarjadowanja wopytali. Tući Serbja, ale tež někotři druzy zajimowani, wobdźělichu so na serbskej připođnišej nutrnosći.

Cyle blisko městna, hdžež so serbska nutrnosć wotmě, bě natwarjene serbske stejnišćo na tradicionelnych wikach mož- nosćow, kotrež so – po grjekskej přikładze – Agora mjenuja. Na tutej wikach smě so kóždy prezentować, wo sebi informo- wać a kontakty k druhim zwjazkam a orga- nizacijam nawjazać. Serbja tutu składnosć, kaž hižo w Lipsku 1997, wužichu. Lětsa pak bě to woprawdže serbske ekumeniske stejnišćo, wo kotrež starachu so ewan- gelscy Serbja z Delnjeje a Hornjeje Łužicy zhromadnje z katolskimi Serba- mi. Předar Juro Frahnow a farar Hans-Christoph Schütt zastupowaštaj Delnju Łužicu, Jadwiga Markec, Fabian Kaul- fürst a Měrko Pohonč katol- skich Serbow, ewangelscy Hornjoserbja běchu přez Madlenu a Lubinu Malinkec za- stupjeni, a knj. Borbora Šoćić a Trudla Kuringowa běštej ja- ko sobudźělaćerce Budyskeje SKI takrjec profijej na polu informowanja wo Serbach.

Wšědnje wot 10.00 do 18.00 hodź. wotmołwachmy na prašenja wopytowarjo našeho serbskeho stejnišća. Mi nadpadnyštej při tym wosebje dvě skupiny. Jónu běchu to ludžo z Łužicy abo tajcy, kiž čujachu so na ně-



Ekumenisak bjesada na serbskim stejnišću: farar Schütt, kaplan Nawka a předar Frahnow (wotlěwa) Foto: A. Häneltowa

kažke wašnje z njej zwjazani, kotřiž chcy- chu w Berlinje kusk domizny abo něšto znateho dožiwić. Druha skupina wopyto- warjow z wjetšeho dźěla ničo wo Serbach njewědžeše a bě jednorje wćipna, što so za napismom našeho stejnišća „Sorben – Wenden – Serbja“ chowa. Běchu potom husto překwapjeni, zo smy słowjanska mjeř- šina w Němskej, a prašachu so jara zajimo- wani za džensnišim serbskim žiwjenjom.

Wosebje w pomjatku wosta mi farar z Nižosakskeje, kotryž wobžarowaše, zo wu- chod wšo ze zapadneje Němskeje přewza – jenož wěru nic. Wón so jara zwjeseli, jako słyšeše, zo je runje serbski lud krućišo z cyrkwu zwjazany, hač to džensa hewak we wuchodnej Němskej z wašnjom je, a přeješe serbskemu ludej, zo by to tak wo- stało. Z tutej wěru, tak wony farar, mamy być z přikładom za wuchodnu Němsku.

Jeho přeće dopomni mje na hesło cyrk- winskeho dnja „Budźće ze žohnowa- njom“, kotrež je namołwa na jednotliwcow kaž na zhromadženstwa a skupiny. Zhro- madnosć pak smy my Serbja na najwšela- korišich zarjadowanjach we wobtuku cyrk- winskeho dnja dožiwili a pokazali.

Lubina Malinkec



Synodala Handrlj Wirth z Njeswaćidła, kaplan Gabriš Nawka z Kamjenca, farar Hans-Christoph Schütt z Deš- na (wotlěwa naprawa) a předar Juro Frahnow z Picna wuhotowachu připođnišu serbsku nutrnosć.

w najwotležanišim kóncu Berlina widžať, tak zo normalny, po statistice hustohdy njekřesćanski Berlinjan swoje město hižo njespózna, kaž to w husto přepjelnjenej metro słyšach.

Z tradiciju mjeztym hižo je, zo so tež Serbja na cyrkwiskim dnju wobdźěla – jako priwatni wopytowarjo runje tak kaž jako zjawni akterjo. A kaž bě tutón eku- meniski cyrkwinski dzeń něšto cyle nowe- ho a wjetši hač kóždy dotalny, su so tež Serbja hišće aktiwnišo wobdźělili.

Lědma bě so wulke zeńdženje srjedu wječor zahajiło, přijědžechu młodostni z Delnjeje Łužicy swjatočnje z čolmom do stolicy. Na samsnym wječoru wotewri so wulka wustajeńca „Serbja w Němskej“ w ICC, hłownym twarjenju Berlinskich wikow, hdžež so wjetšina zarjadowanjow cyrkwin- skeho dnja wotměwaše. Na tutej wusta- jeńcy zaspěwa štwórtk nawječor Radwor-



Na serbskim stejnišću móžachu so wopytowarjo cyrkwinskeho dnja wo narodnym a cyrkwiskim žiwjenju Serbow wobhonić.

Kosykowe 150. posmjertne narodniny

Srjedz zašeho měsaca wotmě so w delnołužiskim Wjerbnje dostojny swjedzěnski tydzeń na česć Mata Kosyka, jednoho z najwuznamnišich delnjoserbskich basnikow. Smědžach so tam, w jeho ródnej wsy, na tójšto zarjadowanjach sobu wobdželić.

Před poldra lětstotkom – hdyž so Kosyk narodži – měješe Wjerbno hišće rzyz serbski raz. Za čas jeho dźěcatstwa dźětachu nimale wšitcy wjesnjenjo w ratarstwje. Hakle w šuli zeznajomni so mały Mato z němskej rěču. Pozdžišo na Choćebuskim gymnaziju je wón fakultatiwnu serbsku wučbu wopytował, tam je so jeho zajim za serbsku zaštosć zbudžił a wuwiał.

Wšelakich přičin dla pak tute kubłanišćo dočasnje bjez abitury wopušći a dźělaše štyri lěta při Lipsčansko-Drježdžanskej železnicy. W Lipsčanskim času započá basnić, a potom bydleše zaso doma we Wjerbnje. Bě to jenož šesć krótkich lět, wot 1877 do 1883, ale wone jemu dosahachu za stworjenje wšitkich wjetšich twórbow a wulkeho dźěla rjanych, melodiownych basnjow. We wonych šesć rozsudnych lětach wšak njeje so wón zawrět do čičeje komorki, ale je sobu dźělat w redakciji tehdyšich Bramborskich Nowin a wosebje při předžětanju a porjedženju delnjoserbskich spěwarskich, kiž su so w léce 1882 w čičcu wudali. Hačrunjež so tute spěwarske hnydom po wuńdženju sylnje kritizowachu – wosadni běchu nawučeni na starše teksty, kiž wšak běchu po rěči a metricke husto njelepe, a nochychu so na nowe, moderne zwučić –, je Kosyk swoje sobudžělo na nich wobhladował jako swój najbystrostniši literarny skutk. W léce 1883 wupućowa do Ameriki, zo by tam teologiju studował. Pozdžišo je na wšelakich městnach w Americe němskim wosadam jako farar služil. W swojim žiwjenju je wšak tež přetrać dyrbjał wulke horjo – přez smjerć je zhubil jeničeho syna a swoju přěnu mandželsku a jako starc běše jara samotny. Zemřel je w Americe w léce 1940. Tole wšo wědžach hižo ze swojeho powołanskeho dźěla w serbskim nakładnistwje. Na zarjadowanjach we Wjerbnje pak chětrje spóznach, zo hodži so wo Kosyku, jeho žiwjenju a basniskim tworjenju, hišće mnoho přiwuknyć. Wosebje spóznach, zo Kosyk na ameriskim kontinencie – hdžež bydleše wjace hač poł lětstotka – ženje swoju woprawdžitu domiznu namakał njeje. Stajnje je so jemu za Łužicu styskało.

Jeho 150. posmjertnym narodninam k česći zahaji so njedzelu, 15. junija 2003, w jeho ródnej wsy mjezynarodna wědomostna konferenca. Na nju bě telko zajimcow přichwatało, kaž sej to jeje zarjadowar,



prof. Roland Marti ze Saarbrückenskeje university, myslil njebě. A tutón zajim tež w přichodnych dnjach njepušći. Poskići so rjad dobrych přednoškow z najwšelakorišich wědomostnych hałuzow. Přednošk knjeza Siegfrieda Ramotha, Wjerbjanskeho domiznowědného slědžerja a wjesního chronista, bě za mnje wosebje přičahliwy. Zhonich kopicu zajimawosćow z Wjerbjanskeje zaštosće, mjez druhim wo wupućowanju wjesnjow srjedz 19. lětstotka předewšěm do Awstralskeje a Južneje Afriki, wo nabožnych poměrach we Wjerbnje samym, kiž běchu wot Ochronowskeho hibanja wobwliwowane, a wo rozšěrjenosći dweju linijow Kosykec swójbow we wsy. Knjez Ramoth a Wjerbjanski farar Bernd Puhmann wjedžeštaj potom na druhi dzeń wšitkich zajimcow „po Kosykowych slědach“ přez wjes. Pozastachmy tež při skromnej taflí na tym městnje, hdžež běše stał jeho ródny dom. Tutón so na kóncu drugeje swětoweje wójny wotpali. Derje, zo je so nětko dostojny nowy pomnik za basnika postajił, a to srjedz wsy z napismom w delnjoserbskej, němskej a jendželskej rěči.

Tež mnoho dalších pobudžacych dožiwjenjow sym we Wjerbnje měla, njech bě to serbsko-němska namša w rjanej wjesnej cyrkwi abo wotewrjenje wosebiteje wustajerjcy we wumělskim wuhotowanju Marion Kwicojc a z tekstami Christiny Kliemoweje, njech bě to njedzelu popołdnu swjedžeń serbskeje poezije. Na nim přepoda so prof.

Martiej a fachowošluskemu docentej na wuměnkku Pětšej Janašej z Choćebuza přěni polzwjazk 3. zwjazka zhromadženych spisow Mata Kosyka. Wobaj staj sej hižo před lětami stajilaj nadobny zaměr, Delnim a Hornim Serbam wšo literarne Kosykowe tworjenje jako historisko-kritiske wudaće w originalu spřístupnić. Hižo w lětomaj 2000 a 2001 staj přěnej zwjazkaj wudałaj. Cyłkownje je projekt Kosykowych spisow na pjeć zwjazkow planowany. Jeho lyriske twórbje we wurazliwej a zamóžnej delnjoserbskej rěči dychaja basnikowe wuznaće k swojej delnołužiskej domiznje, jeje serbskim wobydlerjam a k rjanosći stwórbje. Wosebje pak su wone wotbhyšć jeho hluboke wěry do Boha. Zo by so tež Njeserbam přistup k jeho basnjam a kěrlušam zmóžnił, staj Marti a Janaš skladnostnje Wjerbjanskeho swjedzěnskeho tydženja nimo toho wuběrka z jeho twórbow w třoch rěčach (delnjoserbsce, němsce a jendželsce) zesta-jiłaj a na swoje kóšty wudałaj.

Z USA bě we Wjerbnje přitomny profesor David Zersen, wo kotrymž smy hižo husćišo w Pomhaj Bóh čitać móhli, z Wulkeje Britaniskeje dr. Gerald Stone a profesor Richard Dalitz. Posledni – sam potomnik serbskich emigrantow – je hižo w 70-tych lětach zašeho lětstotka intensiwnje za Kosykowymi swójbnyimi w Americe slědžil. Dr. Stone pak zwurazni swoju radosć nad tym, zo ma tule we Wjerbnje skladnosć, delnjoserbsce rěčeć a přednošować.

Nutřkownje wobohaćena sym so z Wjerbna domoj nawróćita, džakowna za nowozdobytu wědu a zdobom zamyslenu nad dóntom njewšedneho čłowjeka a wuměla wysokeje poetiskosće. **I. Šerakowa**



Po serbsko-němskich kemšach we Wjerbjanskim Božim domje wotkry so njedzelu, 15. junija, srjedz wsy nowy pomnik za fararja Mata Kosyka z naplsmom w delnjoserbskej, němskej a jendželskej rěči.

Foto: M. Dyrlichowa

Z cołnom na cerkwiny žen

Z přédneju namšu pší Borkojskem cołnowem pšístawje su nježelu, 25. maja, wužognowali 10 młodych kšesćijanow, kotarež su se z cołnom na daloku drogu na Ekumeniski cerkwiny žen do Barlinja wudali. Prjatkowałoj stej Borkojski a Dešański wosadny farar Christian Popp a Hans-Christoph Schütt. Borkojski farar jo młodostnych a teju cołnarjowu žognował. Serbski prjatkar na wuměńku Juro Frahnow jo se ze serbskim kjarližom „Jezus, běž přědk nas“ z nimi rozžognował. Srjodu, 28. maja, jo jich na wjacor pší Barlinskem domje z kjarližom „Lubozny jo w maju“, kotaryž jo do serbskeje rěcy pšestajit, wuwitał.

Siegfried Malk



Sta luži su pšíłil na namšu w Borkojskem pšístawje, žož su tej fararja a serbski prjatkar wužognowall młodostnych na cołnowu jězbu do Barlinja.

Foto: S. Malk

Nic jenož hermank

Na Ekumeniskim cyrkwiskim dnju zeńdžechu so sobotu připođnju ewangelscy a katolsky kšesćenjo z Hornjeje a Delnjeje Łužicy k zhromadneju nutrnosti w jedneju z wulkich wikowych halow. Kapłan Gabriš Nawka z Kamjenca a farar Hans-Christoph Schütt z Dešna wuhotowaštaj liturgiski džěl, čitanje přednjese synodala Handrij Wirth z Njeswaćidła, krátke předowanje měješe předar Juro Frahnow z Picnja. Bohužel bě w hali jara wótrě, tak zo měješe něhdže 30 wobdžělnikow zdžěla nuzu, słowa zrozumić. Tola při spěwanju běchu wšitcy zjednoceni. Tele dožiwjenje zhromadnosće je mje wozbožilo. Dokelž njebě w jara jednorje wuhotowane rumnosći ani křiža, swěčkow abo serbskeje chorhoje, pozastachu pasanća jenož skrótka, zwěščichu, zo so němšce njerěči a woteńdžechu zaso. Tu móhlo so w přichodže při podobnych zarjadowanjach wěšće něšto polěpši.

Wopytach tež stejnišća Serbow a słowjanskich susodow. Polacy prošachu kóžděho wopytowarja, napisać do wosebiteje knihi hrono ze scěnja swj. Jana z přenjeho zhromadneho ewangelsko-katolskeho přeložka Noweho zakonja a psalmow (2002). Zastupjer ewangelskich cyrkwjow z Prahi rozložil zajimawu statistiku wo cyrkwjach a nabožinach w českej republice wot lěta 1921 do 2001. Sym so wjeselił, zo móžach při wjele stejniščach dobre rozmołwy wjesć a zwěšćić: Cyrkwinski džěn je wjac hač wulki hermank.

Po zhromadym wopyće Kolpingoweje mše w cyrkwi swj. Bonifacija w Kreuzbergu dowjeze nas wosebity bus přez Njedžichow a Kulow wróćo do Budyšina, hdžež dojedžechmy krátko po połnocy a hdžež běchmy rano w pječich wotjěli.

Handrij Sembdner

Zhromadny nyšpor w duchu swjatkownički

Tydzěń po zapokazanju Jana Malinka do zastojnstwa Serbskeho superintendenta dožiwi nježelu, 8. junija, Budyska Michatska wosada po dobrej tradiciji dalšu za kšesćanow wobeju wěrywuznaćow dostojnu hodžinu zhromadneho modlenja, spěwanja a rozpominanja. Pod mócnymi zwukami pišćelow kročeštaj nowy farar wosady a superintendnt Jan Malink ze swojim katolskim sobratrom fararjom Tachantskeje wosady swjateho Pětra Witom Šćapanom k wołtarjej, přewodžanaj wot nahladneje ličby wěriwych z města a hosći ze susodnych wosadow. Wuzwolili běchu sej zamołwići tón raz swjatkownu njedželu, džěn, na kotrymž zhromadnje swjećimy přichad Swjateho Ducha.

Što činić lěpšeho hač runje na tutym wysokim swjedženju stajit do srjedžizny bibliju – słowo Bože – k zhromadnemu rozpominanju w ekumeniskim duchu. Farar Malink pokaza přenju dospołnu w serbskej rěči 1728 w Budyšinje čišćanu bibliju Luthera. Z njeje kaž tež z Ochronowskich hesłow citujo skedžbni na Lěto biblije, kotrež lětsa na wšelakore wašnje wopominamy a swjećimy. Farar Šćapan předstaji bohaće ilustrowanu bibliju za katolsku džěćinu, čišćanu w lěće 1994 w Zagrebje w Chorwatskej. Teksty k wobrazam bě wudawar wupytał z předležacych serbskich wudaćow biblije. Wobaj duchownaj staj takle pokazaloj na zhromadne žorło kšesćanskeje wěry, napominajo přitomnych, so ze Swjatym pismom přeco znowa zaběrać.

Swjatočny nyšpor so, wobrubjeny wot Budyskeho serbskeho cyrkwinskeho chóra pod nawodom Judity Kubicec, z čitanjom modlitwow a próstwow wot zastupnikow wobeju wěrywuznaćow, mócnym zhromadnym spěwanjom kěrlušow, na pišćelach přewodžanych wot kantora Schmidta, wuspěwanjom Wótčenaša a z požohnowanjom skónči.

Njech w našim měsće tež w přichodže zhromadne ekumeniske skutkowanje mjez Serbami njepopusći, ale přiběra a so zesylni. To njech so stanje Bohu k česći a Serbam k wužitku.

B. Kućank

Budyšin: wokrjesna synoda

Pjatk wječor, 16. meje, we 18 hodž., započa so nalětnja wokrjesna synoda posledni kroc w legislaturnej periodže z kemšemi w rjenje wobnowjeneju Tuchorskej cyrkwi. Jan Malink powita nas jako farar Pětrskeje wosady. Wón je so zhromadnje z towarstwom za wobnowjenje cyrkwe zasadžował. Wyši krajnocyrkwinski rada Harald Bretschneider předowaše wo słowje „Štož je w Chrystusu, je nowa kreatura“. Na wšelakich přikładach wón nam pokaza, zo tón, kiž je po Chrystusu žiwy, nowe wokřewjace žiwjenje wjedže, nowe impulsy do towaršnosće njese, ale tež móc dóstawa, Chrystusowy duch přez čezke časy njeseć. Zhromadnje swjećachmy Bože wotkazanje.

Po wječornym zakusku we wosadnym domje na Hornčerskej wobjednawaše so lětuši hospodarski plan. Lětsa njenamaka so podžěl eforije we wysokosći 3 000 eurow za naš časopis Pomhaj Bóh w hospodarskim planje, dokelž přińdu tele pjenjezy wot nětka z krajnocyrkwinskih srědkow z Drježdžan. Zličbowanja za lońše lěto su so pruwowali a wot synody schwalili. Farar Frey da krátku, ale zwjeselacu rozprawu wo džěle Ewangelskeje zakładneje šule we Frankenthalu, kotraž je so w awgusće 2002 založila.

K zakónčenju legislaturnej perody chcyše nas Šerachowski cyrkwinski kabaret na hru přeprósć. Chorosće jedneho hrajerja dla pak dyrbeše předstajenje wupadnyć. Na kóncu zhladowaše předsyda synody Roland Förster džakownje wroća na zašte šěsć lět a připowědži, zo so 8. nowembra 2003 nowa synoda w Budyšinje zeńdže.

Handrij Wirth

Dwurěčne kemše w Bukecach

Je hižo z tradiciju, zo so na přenim dnju swjatkow w Bukecach dwurěčne swjedženske kemše swjeća. Tež lětsa su so scjenje a próstwje serbsce přednjesli. Předowanje měješe wosadny farar Haenchen. Při tym je wón na Božej službje dołholětne mandželstwa skladnostnje jich 25., 30., 40. abo 50. jubileja znowa žohnował. Naspomnjenja hódne je, zo so wob lěto wjac króć dwurěčne kemše w našej wosadze swjeća: hody, jutry, swjatki, jubelkonfirmaciju, kermušu, žnjowodžakny swjedžen a smjertnu njedzelu.

H. Šafatowa

Třeći nakład informaciskeho łopjena

Składnostnje Eku-
meniskeho cyr-
kwinskeho dnja lě-
tsa kónc meje w
Berlinje je Serbske
ewangelske towar-
stwo znowa wuda-
ło trojorěčne infor-
maciske łopjeno
„Die evangeli-
schen Sorben –
Ewangelische Serby
– Ewangelsky Ser-
bja“. 1995 je so łop-
jeno přeni raz wu-
dało, potom zaso
1997 a nětko w
lěće 2003 třeći
króć. Přenje-
kladaj we woko-
sći 8 000 a 5 000
eksemplarow bě-
štej hižo dlěši čas
rozebranej, tak zo
je so nětko zaso
nowe wudaće
čišćało w 5 000
eksemplarach.
Porno dotalnymaj
nakładomaj su so
teksty aktualizowa-
li a dwě foće
wuměniłoj. Němski
informaciski tekst
wo Serbach je spisala
Trudla Malinkowa,
delnjoserbski přinošk
je z pjera Wernera
Měškanka a hornjo-
serbski wot předsydy
SET Měrcina Wirtha.
Wjetšinu fotow je
podał Jürgen Mačij.
Pjenježnje podpěra-
ta je wudaće serbska
załožba. Wosady,
kiž maja zajim na
informaciskim
łopjenu, móža sej
je pola Serbskeho
ewangelskeho towar-
stwa skazać.

DIE EVANGELISCHEN SORBEN

EWANGELISKE SERBY

EWANGELSCY SERBJA



T.M.

Sporjedžany napis w Njeswaćidle

Na kritiski pokiw z wosady bu rěčny zmylk w serbskim napisu při zachodze do stareho kěrchowu w běhu krótkeho časa sporjedžany. Smy dżakowni, zo tam nětko zaso prawje rěka: „Štož su woni byli, smy my.“ (Hlej k tomu tež Pomhaj Bóh za žnjenc lěta 2002, strona 7.)

Hdžež podobne zjawy zwěsćimy, měli zamołwite zarjady na to skedźbnici a k poprawjenju namołwjeć. Němske kepsanki dźě lědma nańdžemy a tak njeměli tež serbske čerpuć.

Arnošt Grofa

Serbske čitanje w Čornym Chołmcu

Wot 19. do 22. junija 2003 je so w Čornym Chołmcu 2. Krabatowy swjedžen wotměł. Pjatk wječor dožiwi wjele přihladowarjow zajimawy a pisany swjedženski čah. W serbskej a němkej rěči su so jednotliwe wobrazy jara derje wot Milenki Rječnyneje z Budyšina předstajili.

Njedzelu, 22. junija, w 9.30 hodź. je so w Čornochołmčanskej cyrkwi Boža služba swjećiła. Po wjele lětach je so Bože słowo tež zaso w serbskej rěči wozjewiło. Farar Simmank je Silwiju Stephanowu prosył, zo by scjenje pola Lukaša na 16. stawje serbsce předčitała. Silwija Stephanowa je wjednica pěstowarnje w Čornym Chołmcu a wuknje w intensiwnym Witaj-kursu serbsce. Składnostnje tuteho podawka je so wona Wojerowsku kemšacu drastu wobkleła a scjenje dostojnje přednjesła.

Wobdźělnicy intensiwneho Witaj-kursa we Wojerecach

Dwurěčne kemše w Slepom

Po dlěšej přestawce swjećeše so w Slepom druhi dzeń swjatkow, 9. junija, serbsko-němska Boža služba. W powitanskich słowach pokaza synodala Manfred Hermaš na swjatkovnu mjerwjeńcu rěčow, kotraž je dobry přikład za kemše, na kotrychž wužiwa so hornjoserbsčina, Slepjanska narěč a němčina. Sup. Malink rozložil w dwurěčnym předowanju kruty fundament cyrkwy, kiž su prje-downicy kładli – tež duchowni ze Slepjanskeje wosady, kaž fararjo Rheniš, Wjelanaj, Handrik a Rejsler. Hdyž cyrkej tónle fundament wopuści, hrozy jej strach nutřkowneho rozpušćenja, hdyž pak dale na nim twari, njezahinje we wichorach časow. Do modlitwy zapřija wosadna fararka Ulrike Menzel dżak, zo maja Serbja zaso superintendenta a zo je jeho služba tež w Slepom zaso móžna. Dalši dżak wěnowaše wšěm, kiž pomhaja zdźeržec serbske namrěwstwo Slepjanskeje wosady. Kěrlušy zanjesechu kemšerjo kóždy w swojej maćernej rěči, „Pój, wutroba, a wjesel so“ zaspěwachu Slepjanske kantorki same. Tež Bože wotkazanje so dwurěčnje wudźeli.

Serbske resp. dwurěčne kemše so w Slepom dlěši čas njeběchu wotměwali. Tuž bě zwjeselace, zo so 70 kemšerjow zhromadzi, mjez kotrymiž běchu tež sobustawy Swobodnej ewangelskeje cyrkwy w Slepom.

T.M.

Serbske hrono we Wochozach

Hnada a prawda je přez Jezom Chrysta so stała.

Cyrkej we Wochozach bu w lěće 1748 – před 255 lětami – poswjećena. Wot 1908 do 1913 bě tu Bogumił Šwjela był z fararjom. W zachodze je nad durjemi serbske hrono čitać: „Hnada a prawda je přez Jezom Chrysta so stała.“ Tež na wobložanju łubjow su wjacore hrona w serbskej rěči napisane.

Foto: E. Bigonowa

Powěsće

Žyłow. Sydom chórow z Delnjeje Łužicy a Pól-skeje předstaji pjatk, 23. meje, w tudyšej cyrkwki wěnc serbskich spěwow „Doma rědnje jo“. Hudźbu bě spisał komponist Detlef Kobjela na teksty delnjoserbskich basnikow. Na 150 připo-slucharjow so ze synym přikleskom za rjany koncert podžakowa.

Minakał. Po dlěšej přestawce wotmě so tu wutoru, 27. meje, zaso serbske wosadne popo-dnjo. Prěni raz wuhotowaše je farar Malink. Wosom wosadnych so wobdźěli.

Malešecy. We wobłuku wjesneho swjedže-nja swjećachu so Bože spěče dwurěčne kemše w swjedženskim stanje, na kotrychž so něhdže 150 kemšerjow wobdźěli. Serbske čitanje mě-ješe Malešan Falk Winkler, liturgiju spěwaštaj fararje Sureck-Poršiski a Noack-Chwačanski němsce, předowanje měješe farar Malink w serbskej a němskej rěči, kěrluše zanjese kóždy w swojej mačeršćinje. Spěwanje přewodžachu dujerjo z Poršic a Malešec pod nawodom Porš-keje kantorki Claudije Wićazoweje. Dwurě-čne kemše na dnju Božeho spěca su w Malešec-ach z lěta 2000 z tradiciju, lětsa pak so prěni króć nic w cyrkwki a jako wosadne, ale w stanje a jako regionalne kemše za wjacore wokolne wosady swjećachu.

Turjej. Něšto wjac hač 40 kemšerjow zhroma-dzi so swjatkovnu pónđzelu, 9. junija, k delnjoserbskej Božej službje w Turjeju. Liturgiju je spěwał Juro Frahnaw z Picnja, předował je farar n. w. Cyril Pjeh z Berlina, čitałoj staj Kellec mandželskaj ze Strjažowa.

Zhorjelc. Synoda Ewangelskeje cyrkwje šle-skeje Hornjeje Łužicy je na swoim zeńdženju srjedz junija w přenim čitanju schwalila nowy zakon za zhromadnu cyrkej „Berlin-Brani-borska-šleska Hornja Łužica“. Jenož dwaj syno-dalej staj zakon wotpokazalaj. Z tym maja pře-ćiwnicy lědma hišće šansu, zjednočenju wobe-ju cyrkwjow zadžewać. Dskónčny rozsud tworí so 20. septembra na zhromadnym zeńdženju synodow wobeju cyrkwjow w Berlinje.

Pomhaj Bóh
časopis ewangelskich Serbow

Wudawaćelej: Serbski wosadny zwjazk, Serbski kěrchow/Wendischer Kirchhof 1, 02625 Budyšin/Bautzen; Serbske ewangelske towarstwo z.t., Čornobohska/Czornobohstr. 12, 02625 Budyšin/Bautzen

Redaktorka: Trudla Malinkowa, Goethowa/Goethestraße 40, 02625 Budyšin/Bautzen (tel./fax: 03591/600711, e-mail: PomhajBoh@gmx.de) Čiše: Čišćernja DELANY tzwr w Njeswačidle Postvertriebsnummer: F 13145

Zhotowjenje a rozšěrjenje: Ludowe nakladnistwo Domowina, Tuchmacherstr. 27, 02625 Bautzen

Přinoški a dary: Serbske ewangelske towarstwo, Konto-Nr. 1 000 083 167, Kreissparkasse Bautzen, BLZ 855 500 00

Pomhaj Bóh wuchadza měsacnje. Spěchuje so wot Załožby za serbski lud. Lětny abonement plaćí 8 €.

Chróscicy. Na swjedženju swjateho Jana, 24. junija, swjećachu w Chróscicach dwójny slěborny měšnicki jubilej. Wosadny farar a dekan Clemens Hrjehor kaž tež farar Michał Anders ze Swinarnje, kiž je z lěta 1997 z duše-pastyrškeje služby wuwjazany, buštaj wobaj před před 25 lětami na měšnika wuswjećenaj. Swój jubilej woswjećištaj wobaj z Božej mšu w Chróscicach. Na swjedženju, kiž so we wjace-zaměrowej hali „Jednota“ přizamkny, wupřa wjele gratulantow jubilaromaj zbožo a so jimaj za jeju skutkowanje dżakowaše. Gratulacijam přizamknu so tež ewangelscy Serbja, kotřiž wupřēja jubilaromaj Bože žohnowanje do dal-šeho džěta za wěru a narod.



Chróscanski farar a dekan Clemens Hrjehor na swjedženju swjateho 25lětného měšništwa
Foto: M. Bulank

Slepó. K 1. awgustej wopušćitaj fararjec mandželskaj Ulrike a Reinhard Menzel Slepjansku wosadu, w kotrejž staj wot lěta 1998 skutkowałoj. Wobaj nastupitaj nowe zastojnstwo jako duchownaj při ewangelskim gymnaziju Johanneumje we Wojerecach. Hač do spo-čatka nazymy pak fararka Menzel hišće wšelake džěto w Slepom wukonja, doniž so nowy duchowny sem njeprěsydli. Nadžijamy so, zo móžetaj Menzelec mandželskaj we Wojere-cach runje tak serbske džěto podpěrować, kaž staj to w swojej pječlětnej službje w Slepjan-skej wosadze zamóhtoj.

Chróscicy/Kamjenc/Kulow. Dwaj serbskej katolskej duchownaj měnitaj z lětušim 1. septembrom wosadu. Měrcin Delenk, dotal kaplan w Chróscicach, stanje so z duchownym w Kulowje a přewozmjje z dobom nadawki mło-džinskeho fararja w Drježdžansko-Mišnjanskim biskopstwje. Jako nowy kaplan přińdže do Chróscic Gabriš Nawka, kiž skutkuje tuchwilu w Kamjencu.

Dary

W meji je so darilo za Pomhaj Bóh 20 eurow a za džěto z džěćimi 25 eurow. Bóh žohnuj daraj a darićelow.

Spominamy

Před 90 lětami, dnja 13.7.1913, zemrě na wu-měnk w Köpenicku pola Berlina farar **Mjer-tyň Rocha**. Narodit bě so wón 1837 do po-božneje małoratarskeje swójby w Šejnejdže. Z njeje su wušli wjacori serbscy fararjo a wučerjo. Po studiju teologije w Halle bě wot lěta 1866 hač do swjeho wotchada na wuměnk w lěće 1910 z duchownym we Wětošowje, pře-njej lěče jako archidiakon, potom jako wyši farar. Wosada z něhdže 6 000 wosadnymi ža-daše sej hoberske džěto. Za swój čas je farar Rocha dožiwił zasadne změny žiwjenskeho wašnja ze započatkom industrializacije, přiče-hnjenjom cuzych, přeněmčenjom a založenjom katolskeje wosady we Wětošowje. Nimo za-stojnstwa je jako kěrlušer a spisar nabožnych přinoškow, modlitwow a předowanjow džětał za přisporjenje Božeho słowa mjez delnjoserbskim ludom. 1880 je sobu založil delnjoserbsku Mašicu Serbsku a přewzał městopředsydstwo.

Přeprašujemy

- 05.07. sobota**
14.00 zahajenje Serbskeho ewangelskeho cyrkwinskeho dnja w cyrkwki w Budyšinku, po tym přednošk w Šerachowym domje
- 06.07. 3. njedžela po swjatej Trojicy**
Serbski ewangelski cyrkwinski džěn w Poršicach
10.00 swjedženske kemše z Božim wotkazanjom (sup. Malink a farar dr. Buliš) (Kemše so přenjesu přez serbski rozhłós.)
- 20.07. 5. njedžela po swjatej Trojicy**
11.45 nutrnosc w serbskim rozhłósu (farar dr. Buliš)
- 03.08. 7. njedžela po swjatej Trojicy**
10.00 kemše w Budyšinje w Michalskej z Božim wotkazanjom (sup. Malink)
11.45 nutrnosc w serbskim rozhłósu (sup. Malink)